

Vc
3481

1, 84.

84.

I, 84.

GRATULATIO

JOHANNI GEORGI

JOHANNI GEORGI

CLIMACI

CLIMACI

CLIMACI

CLIMACI

CLIMACI

J

AUGUSTI BUCHNERI
GRATULATORIA,

AD
SERENISSIMUM AC POTENTISSIMUM SAXONIÆ,
JULIACI, CLIVIÆ, MONTIUMQUE DUCEM, ET
S. ROM. IMP. PRÆFECTUM PRÆTORIO AC
ELECTOREM SEPTENVIRUM,

JOHANN:GEORGIUM,

DE
EXACTO AD III, NON. MART. SUPERATOQUE
FELICITER

CLIMACTERICO MAGNO:
HABITA
IN ELECTORALI AD ALBIM,
IN TEMPLO ARCIS.

Excudebat JOHANNES RÖHNERUS Acad. Typogr.

cl^o l^oc XLIIIX.

Augusti Buchneri

GRATULATORIA

AD

REVERENDISSIMUM AC POTENTISSIMUM SAXONIAE
JULIAE, CLIVIAE, MONTIOMOVE DUCEM, ET
S. ROM. IMP. PRAEFECTUM PRAETORIO AC
ELECTOREM SEPTENTRIONUM,

JOHANNI GEORGII

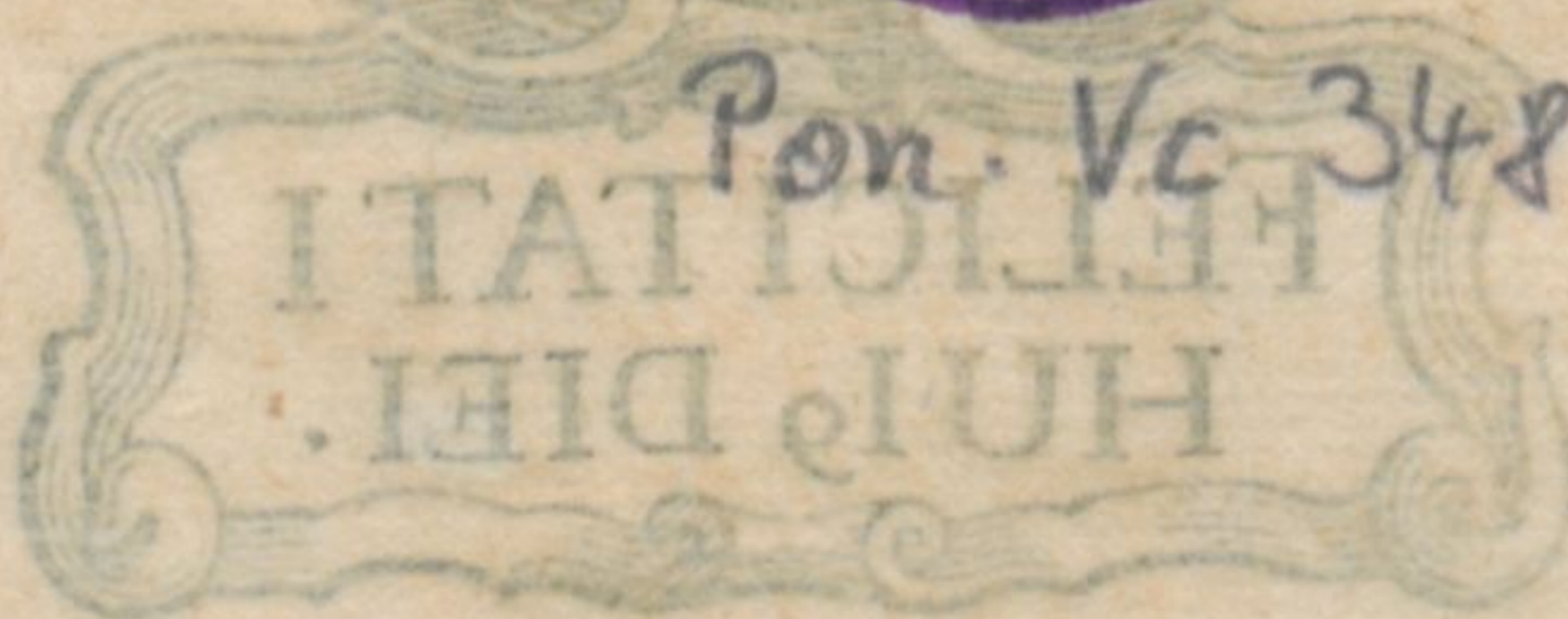
DE

EXACTO AD III. NON. MART. SUPPLEMENTO
FELICITER

CLIMACTERICO MAGNO:

HABITA

IN ELECTORALI AD ALBIM
IN TEMPO ARCIS

Pon. Vc 3481, 4°

Excudebat Johannes Röhnerus Acad. Typogr.

cl. l. c. XLIX

SERENISSIMO AC POTENTISSIMO PRINCIPI,
AC DOMINO, DOMINO

JOHANNI GEORGIO D. G.

SAXONIÆ, JULIACI, CLIVIÆ AC MONTIUM DUCI:
S. ROMANI IMPERII PRÆFECTO PRÆTORIO
ET ELECTORI SEPTEMVIRO:

LANDGRAVIO THURINGIÆ, MARCHIONI MISNIÆ ET
UTRIUSQVE LUSATIÆ, NEC NON BURGGRAVIO
MAGDEBURG. COMITI MARCHÆ ET RAVENS-
BURGI; DYNASTÆ IN RAVENSTEIN:

PIO, PACIFICO, PATRIÆ PATRI:

AUGUSTUS BUCHNERUS

PERENNITATI IPSIUS DOMUSQVE EJUS
SEMPER DEVOTUS,

FELICITATEM PERPETUAM.

SERENISSIME ELECTOR,

 *Ua voti ingentis damnatus nuper ad III Non.
Mart. cum quartum & sexagesimum tuum nata-
lem, quantâ mereris latitiâ, celebravimus, auctori-
tate publicâ dixi in publico, nec inscribenda alteri,
quàm qui dicendi auspiciam simul præbuit ac causam; & offe-
renda nunc Tibi in optatissimis Onomasteriis Tuis fuerunt, ut
uno actu pietatis geminæ gratulationis officio fungerer. Si pro-
deuntibus in lucem, quam habiturus quisque, aut collaturus for-
tunam aliis est, disponit Deus ac ordinat: Si sub cuiusq; vocabulo,
& Principum maximè, aliquid dominis (quod multi affirmant)
& futurorum in partem utramq; augurii latet; neutrum dissi-
mulandum nobis, PRINCIPVM MAXIME, tempus fuit:
cum juxta Exortus tuus patriæ letus prosperrimusq; fuerit, ac No-
men equè auspiciatum ac felix. Quod si fortunas & facultates
A 2 nostras*

nostras in vestrum deferimus ararium, qui in parendi necessitate nati sumus; pari jure ingeniorum etiam Vobis reddemus census: ac illos maxime omnium, qui characterem dominicum in omni ingerunt parte: hoc est, eum loquuntur unice, cui aliàs quoque debentur. Consuevisti jam olim, DOMINE, libellis nostris, quod non habent à se, à gratiâ tuâ statuere aliquid pretii: hinc magna me cepit fiducia, hunc quoque Te nostræ industriæ partum, informem licet, non aspernaturum: idque dum facis, vigorem ei ac robur daturum esse. Ut figulorum opera solaribus radiis in usum durantur, inter manus hæsuræ, si ante occupes prendere; ita perire labores nostros necesse est illico, ni blandior gratiæ vestræ apricitas roboret quasi atque sustineat. Accipe igitur, SERENISSIME PRINCEPS, debitum Tibi devotionis ingenue munus, eadem illa indulgentissimâ dextera tuâ, quam porrexisti ante non semel, sponsorem ac testem affectus in Musas, quarum sacra ritusque Tu ante hos ipsos triginta, et quod excurrit, annos, docendos atque tradendos mihi commendavisti. Quæ sicut id operantur in primis, ut debitam tuis virtutibus meritisque æternitatem circumdent, ita easdem, INDULGENTISSIME DOMINE, tutas letasque in posterum etiam asseres patrocinio tuo. Quamvis enim in universum artes egregiæ studiaque tutelâ Principum indigent; nec quicquam præclaras animas aut efficacius excitat, aut alit uberius, quam benignum eorum iudicium, qui in excelso positi sunt: nostræ tamen graciles illæ, quas colimus, Musæ presidio tali opus habent quam maxime: hederis illis, quibus indui frontem et comas solent, similes: quas nisi proxima turris moles aut fulcimentum parietis erigat atque sustineat, aut serpent per humum ignota, aut calcabuntur contempta. Volo finiam; sed simplicissimo verissimoque, PRINCIPVM MAXIME, DEVS TE SERVET.

RECTOR MAGNIFICE: ILLUSTRIS
ac Generosissime Comes: Sereniss. Electoris Saxonniæ
Consiliarie, & Curia qua hic est eminentissime Præ-
ses; nec non istius, ac Belzigiensis, tum Gomerana ac
Elbenaviensis Ditionum Supreme Præfete: Legate Le-
gionis & Castri hujus fortissime: Patres Academici do-
plur. Reverendi, Amplissimi, Excellentissimi: Doctores
& Assessores, Consultissimi, Experientissimi, Clarissimi:
Consules & Senatores Prudentissimi: Ecclesiastæ Reve-
rendi: tuque reliqua Civium Academicorum Nobi-
lissima atque lectissima Concio.

um omni tempore pro in-
columitate atque salute optimorum prin-
cipum & instituitur gratulatio meritò,
& nuncupantur vota ac preces auctori re-
rum, ut boni tanti possessionem propriam
nobis atque perpetuam esse sinat; tum il-
la die id religiosissime fieri par est, quâ
Numen beneficum natos recens indulgit primùm & com-
modavit terris. Etsi enim singulæ lucres egregiorum prin-
cipum beneficia annumerent largiter, nec ullum momen-
tum intercedat prope, quo non provisio illorum ac salutaris
industria frugiferum aliquid ac utile in publicum operetur
& agat: humanæ animæ instar, cujus infatigabilis motus
suo perpetuo consulit corpori. quemadmodum tamen
omnis rotunditas circuli à puncto suo nascitur, & in se cir-
cumvolvitur semper; sic universus felicitatis publicæ ordo
ab illo cum maxime pendet tempore, quod ejus auctorem
primùm dedit. Sed consecraturis nobis votorum solenni-
bus SERENISSIMI PRINCIPIS NOSTRI quar-
tum ac sexagesimum, qui felicissimè hodiè illuxit, natalem,
B tantò

tantò devotionis ac pietatis plus afferendum ad id officij ;
quantò defunctis magno metu gaudendum & gratulandum
effusius est. Qui rationes Chaldaicas sequuntur, cuiusque
mortalium vitam, in quædam segmenta seu interstitia, quæ
gradus & climacteras appellant (quod æquè per eos, atque
per scalam, agatur nostra atque ascendat ætas, dum rur-
sus in finem suum præcipitet) per septimum quemque, &
nonum quemlibet annum describunt. Quos, quanta vi-
cissitudinum varietate natura rerum insignierit (quod iidem
observant) nunc nihil attingam: de discriminibus autem
atque periculis, quibus tum vita atque fortunæ nostræ, im-
primis eo, quem tertius & sexagesimus facit, pateant,
quas tristes atque ferales canunt prædictiones? Hunc
enim, quia utrumque fatalem numerum, quorum ad
corpus alterum, ad animum verò alium pertinere volunt,
capit & copulat, ex septies novem, & novies septem confla-
tus, maximum reliquorum terribilissimumq; pronunciant:
eaque de re *Androdan* dictum Ægyptiis, quod vitæ huma-
næ, ut Firmicus loquitur, universam debilitet atque infrin-
gat substantiam. Non disputabo nunc curiosius de hoc pro-
posito, ac in dictorum sollicitè fidem inquiram. Potius,
omnia, sicut sunt, relinquam in medio, neque aut vera
asseram, aut arguam vana. Conduntur altissimè sæpius
causæ rerum: quas merfas profundius cum vestigando præ-
hendere nequeas, multò proclivius fuerit, negare peni-
tus, quàm de natura earum quicquam statuere. Non
rarò etiam intervenit Deus, ac procurrentibus sese opponit
causis, aliterq; dispensat eventus, quàm se daturi aliàs erant.
Quæ ratio Numinis, ut in arcano agit negotium, seque sub-
ducit mortalium oculis; sic frequentissimè confundit judi-
cia: ut toties dubitent, quoties exitum suis concinere
causis non vident. Quod si nec superstitiosa habere nec
falsa oportet, quæ de gradariis annis, & horum maximo an-
tiquitas prodidit, ac nostra potissimam partem recepit ætas;
hoc

hoc sanctior nobis solenniorq; agi hic dies debet, quò pluribus tristissimisq; auguriis atque terroribus auctor & custos securitatis publicæ in eo defunctus est. Ac si hunc ipsum tam formidatum aliàs annum, plenum lætissimis gratulationibus & omnis generis felicitate expertus insignem, si quemquam alium, est; ecquod illustrius providentiæ; quod certius & luculentius divini favoris in principem nostrum capere documentum; aut quando justius Deo & canere immortalibus laudes, & gratias reddere, quam hodierno die licebit? Ego vero ut mediocritatis ingenij mei omnium maximus mihi ipse testis sim; potius tamen existimavi, si quam dicendi opinionem collegerim forte studiis hominum, perdere eam; atq; amittere hodie penitus voce inconditâ, quàm lucem istam indictam pati, cujus felicitas citra impietatis crimen sileri non potest, & in præsentis sola referetur, sepositis laudibus Principis, quæ aliud tempus, & majus ingenium, & victurorum annalium curam exigunt. Nam secula omnia erudire quæ debent, & per se numerosa atque amplissima sunt, nec comprehendi recitatione unius possunt horæ, & in transcurso atque per summas, ni velis atterere, dici haud debent. **A** vobis, **AUDITORES**, dari benevole veniam obsecro, si à communi ratione mea non nihil recedet oratio: neque tam venerabilem istum confessum vestrum, quàm illum ipsum, compellare videbitur, qui causam occasionemq; dicendi dedit. Neque hîc illud afferam: ut principum culmen se supra cæteros levat altissimè, & sortem communem modis infinitis excedit; ita vulgaritatem detrectat & averfatur oratio, quæ summis potestatibus datur. Modestius, opinor, hoc pro me dixerò: si sua in sede consistere animus motus ac incitatus semel haud potest, sed erumpit foràs, eoq; fertur ac rapitur sui impotens, unde non datur quiescere; quid mirum, si ex præsentis diei lætitia alas quasdam, & velut quædam remigia sibi aptet oratio, ac gratulationum plausu solenni, quasi ventis levata, emicet, seq; ad eum, quem dicit,

inferat, & ita secretum multis millibus, tanquam præ-
sentem, alloquatur? Quamquam abesse putandus vix sit,
qui potestate imperij ac majestatis vi & longè disita impleat.
Sed unde dicendi initia, SERENISSIME ELECTOR,
quàm à Teipso, vel auspicius capiam, vel oportunius fu-
mam? Incertus licet, utrumne Tibi ipsi de Te, an nobis po-
tius gratulari oporteat. Qui dubitationis meæ æstus ta-
men, sederit facile, si cogitem, non sejungendum à populo
principem: nec posse fieri, quin eadem ille cum civibus,
isti cum principe, adversa lætaq; habeant. Quapropter
simul Te Tibi salvum gratulor, & nobis gratulor: sed pri-
mùm Tibi, in quo divini muneris bonitas incipit; de-
inde nobis, in quos redundat. A tua enim salute, nostra
descendit felicitas: & quicquid jucundam atque optabilem
vitam reddit, hoc providentiæ tuæ curis totum debetur.
Non reprehendo illorum sollicitudinem, qui desideria sua
pro publico anxij partiuntur subtiliter, & quibus fatigent
Numen penè minutim concidunt preces, cum pacem, con-
cordiam, securitatem; cum opes, honores, gloriam optant.
Sed quantò simplicius vota concipere poterant, & cuncta in
caput unum constringere, salutem principis precati, in quo
Resp. & nos sumus? Prætervehenti Puteolanum sinum Au-
gusto, vectores & nautæ de Alexandrina navi, quæ vixdum
appulerat, exquisitissimas inter laudes & fausta omina illud
eximium etiam admodulabantur: PER ILLUM SE VI-
VERE: PER ILLUM NAVIGARE: LIBERTATE
ATQUE FORTUNIS PER ILLUM FRUI. Potest ora-
tionis figura paullo videri urbanior, & ad vernilitatis cujus-
dam ingenium ex arte polita: vanam ac impiam nemo dixe-
rit, qui melioris Philosophiæ imbutus gustu, augustum quid-
dam atque cœleste in rerum Dominis agnoscat, cujus auspi-
cio ac vi majestas eorum per omnes imperij infusa artus, to-
toq; se miscens corpore, molem agitet: ac partibus singulis spi-
ritum quasi ac vitam non modò; sed statum etiam atque for-
tunam

tunam dispenset. Perinde, ut Deus Deorum, summaq; illa & exuperantissima mens, naturam rerum, ex quibus hoc universum connectitur, numine suo & implet & animat, fecundatque ac fovet: & ita consulit toti, ut partes haud negligat; sic providet partibus, ut totum conservet. Cujus etsi omnia sint, quæ ambit aer, quæ irrigant aquæ, quæ sustinet terra ac alit; hæc ipsa Regibus tamen atque Principibus eâ concedit lege ac donat, ut usum fructumq; eorum indulgeant populis, labores & curas pro felicitate communi sibi reservent. Quàm ergo compendiosè agit nobiscum benignitas Numinis, qui, Principe salvo, cuncta tenemus? Vetustissima tenet opinio, in sexagesimo anno ætatem hominis exigi; neque tum vergere vires incrementis consumtis, sed plane procidere; & sic effatos corpore juxta ac animo, nec Reip. usui amplius, nec sibi esse. Qua de causa proditum literis legimus, Romanos priscos dejecisse de ponte in Tiberim; & gentem Scytharum peremisse ferro, qui id fecissent ætatis: quos apud Ceos coactos lege cicutam bibere, & ita obire diem, Ælianus auctor est. Nihil debilitatis hujus hic modus ætatis Tibi attulit, DOMINE; & ille ipse famosus terroribus ac discriminibus ex lege scansili annus usque adeo sine clade & maleficio prætervectus est, ut fugitivi instar elapsus magis, quam, sicut hostis, incubuisse videatur. Et quo successu faceret impetum, qua parte adoriretur latus tuum, DOMINE, quem circumcirca precum nostrarum cohortes & turmæ cingerent; quin ipsa tutela Numinis pervigil providentissimè tegeret undique ac custodiret? Hoc est, ELECTOR SERENISSIME, quod sospitem hodie, quod Te incolumem cernimus, eâ præsentia spiritus, vigore animi, corporis firmitate ac robore, ut nisi canities ætatem proderet, senem nemo putaret. Itaque cum valetudinem tuam inconcussam & integram, cum viridissimum senium illud intueor, non possum non prædicare nostram felicitatem, qui talem nacti Principem sumus, cui nec in minore ætate

C defuerit

defuerit unquam senilis maturitas, & nunc in granditate
ista annorum virile adhuc suppeditet robur. Nempe vi-
giliis pluribus, laboribus infinitis, curis perpetuis, aut fatigan-
dum corpus aut animum habent, qui sedent ad clavum Reip.
& dispensandis gentium fatis à Deo præpositi sunt. Ergo
ut suo sufficiant muneri, ut sustinendis partibus ne impares
sint, ac defetiscantur inter negotia, & sic affligant, divinus
Plato, quos Reipublicæ suæ instituebat atque formabat Re-
ges, post cæteras dotes, quas in iis requirit, juvenes quoque
esse voluit: non florem annorum, & optimam illam ætatis, ut
puto, partem, respiciens; sed vividum robur, & incorruptum
vigorem corporis: qui sicut juvenum proprius, ita viris ipsis
ac senibus adesse non rarò, natis tamen felicius, solet. Ta-
lem Poeta princeps designat, cui crudam ac viridem senectam
tribuit: talem Te, PRINCIPUM MAXIME, datum nobis
jam olim, & nunc superstitem læti lætitiis omnibus gratula-
mur. Quid incomparabilem Conjugem tuam memorem,
quæ pietate post Numen secunda te semper colit,
semper amat? Quid natos maximos, quatergeminas illas
spes atque oculos Reipublicæ? Quid illustrissimi nomi-
nis filias? Quid excelsissimos Generos? Quid natam ex iis
tot florentissimorum nepotum turbam? Quos salvos & so-
spites cum hodiernâ luce aut intuëris amplexus coram, aut
accipis famâ; quam ampla & uber delicatissimi animo tuo
materia gaudij nascitur? Quæ gratulationum seges efflo-
rescit lætissima? Nam toto hoc anno quod tuum in san-
guinem non ulla sævit clades; quod dulcissimorum tibi
pignorum integer numerus imminutusq; constat, quanta
benignitas Numinis? Quæ tua nostraque felicitas est? Nec
sum ignarus, ac mecum peregi jam ante, quid curiosus mihi
auditor hoc loco objiciet: Serenissimi Daniarum Norvagia-
rumq; Principis, desideratissimi Generi tui, DOMINE, ca-
sum, & ipsa initia anni hoc luctuosissimo nobilitata funere
inculcans. Neque infiteor multum tibi doloris in illo vul-
nere,

nerē, magnamque illatam filiæ cladem: at quotusquisque negaverit, infestum hoc fulmen immenso quidem fragore tuam perterruisse domum; non concussisse ipsam ruinâ: ut licet dejecerit ac deturbarit ornamentum ejus illustre ac ingens; compagem tamen structuræ illæsam reliquerit. Quid quod durissimo huic tempori tuo non defuere solatia: & ipso in medio luctu adeò intervenerunt subindè, quæ avocarent dolorem, ejusque acerbicatem voluptate aliquâ interfunderent ac mitigarent. Ex quibus quid aliud, quàm singularis ac summa in te benevolentia Numinis, destinataque ab eo in istum annum Tibi felicitas documentis certissimis patet? Valde quidem urebat implicitum morbo excipere Generum; sollicitam valetudine Domini filiam amplecti; at illud ipsum videre & aspici, illosque affectus sanctissimos obtutu, sermone, osculis miscere pariter atque accendere, quam dulce erat? Durum ac illætabile meritò dixeris, quem abeuntem plenus lætissimæ spei dimiseras, & faustis ominibus optaras reducem; hunc infelicissimo nuncio supremis post paullò audire admotum: sed quòd assistere valetudini ejus, quòd deficientem fovere sollicitè, quòd interesse sermonibus ultimis licuit, & satiari aspectu novissimo, & morientis claudere oculos, & cæteris, mœstæ quidem, non injucundæ pietatis tamen officiis fungi, quàm recreabat? Et ille cum in piissimæ Conjugis osculis spiritum poneret, cum inter affectus charissimos, in conjunctissimi cujusque complexu obiret diem, quod mortis habebat solatium? Non dum commemoravi, quantum solitudinis Tibi pro filia ademtum in eo ac curæ fuerit, quòd tanto obrutam casu atque prostratam levare coràm, erigere, alloqui atque solari tam oportunè, quàm efficaciter licuit. Minuit enim & acquiescit facilius angor, cum cui timemus, ipsum amplectimur: cum observare coràm laborantis momenta, & prout ægritudo per intervalla intendit remittitvé se, sic applicare remedia licet. Et quæ præsentia magis excogitari dolori

fomenta poterant, quàm tantæ filiæ quæ tantus atque tam
pius pater expediebat? Videbor demens, si excusandis tri-
stibus diutius immorer, cum tot lætissimorum narratio ab-
blandiatur. Nam licet, quæ semel tulerint fata, recupera-
re fas haud sit: lenius tamen affligit clades, quam novæ bo-
norum accessiones pensaverint. Ergo cum jam per totam
aulam ferale incederet iustitium, mœrerent proceres, squale-
ret vulgus, operæ ipsæ silerent omnes (nisi quatenus ministe-
rium funeris agerent, & adornandis exequiis exercerentur.)
non quisquam a deo doloris & luctus ageret expers, ecce, mox
puerperio principali augustum perstrepsit limen, & nata maxi-
mo ac vetustissimo liberorum mascula Tibi affertur proles.
Qui simul increbuit nuncius (est autem in prosperis velocissi-
ma fama) quæ dissidentium pugna affectuum incubuit illicò
omnium animis, cum inde luctus & mœror, hinc exultatio
gaudiumque gradum conferrent? Et erant utraque in par-
te ex causis ipsis vires haud multum dispares: nisi quod ab-
blandientis gaudij non æquè ingrata violentia austeritatem
mœroris ad quædam quasi induciarum pacta non ita invi-
tam perduceret. Ita fiebat, ut suum utrique maneret jus;
donec doloris sensus concederet tempori, lætitiæ fructus su-
peraret. *Dabis, ut spero, curiositati meæ veniam, SERE-
NISSIME PRINCEPS, si intima animi tui rimari videar;*
nec ad prophanam audaciam interpretabere, quod motus
etiam tuos, ferre foràs & evulgare sustineam. Ad emergen-
tem enim hanc novi sideris lucem, quis te gratissimus te-
nuit stupor, vix loqui ausum, ac pene nec credere tan-
tam felicitatem? Quis impetus gaudij omnes mox per-
tentavit sinus animi, cum nobilissimum parvulorum pul-
cherrimumque primum levares ulnis, dulce onus, osten-
dens patri similitudinem sui & tuam? Quibus arsis affe-
ctibus, quæ concepisti auguria animo precatus tacitè Nu-
men æternum, cum novellum nepotem mactum pietate,
mactum virtute, per domesticæ laudis exempla (quæ effi-
cacissima

cacissima disciplina principum est) adolescere feliciter, & dignum avito patrioq; fastigio olim dare juberis heredem? Audiet, audiet orantis vota magnitudinis tuæ auctor Deus: & quid si rata fore jam tum, cum nasceretur hoc novum spei nostræ præsidium, clarissimis idem monstravit signis? Nam quod exortus ejus in ipsa initia alterius seculi incidit, ex quo in gentem tuam, DOMINE, sacer imperij ensis & Septemviralis illa concessit purpura, haud temere est. Et ominari licebit, in centum alios ac alios annos (modò tamdiu duraverit seculum) dignitatem hujus fastigij domui tuæ Deum, sic quasi pignore dato, despondisse. Cæterum nobis ac patriæ, ab isto infantia gradu cum adolevit in virum, puer, quæ non lætissima candidaq; promitter, cui tenello ac parvo tot imperate moerentium lacrimis, & tam atrocis squalorem luctus detergere benignitate fati sui concessum fuit? Nondum ex gaudio isto resederant animi, cum secundam natarum, MARIAM ELISABETAM HOLSATICAM, lætissimo partu gemellos enixam acciperes. Quod rarum magnumq; in modicis quoque penetibus, quam felicitatis gloriam principibus addet? Mirum in modum se efferebat Tiberius suscepta à filio prole geminâ: jactavitq; apud Patres in Senatu palàm, *nulli ante Romanorum ejus fastigij viro id contigisse*. Sed Livia Drusi nec prolem ullam ediderat ante; nec nisi semel, quod constat, postea peperit. Itaque primo experimento uteri statim omnem propemodum fæcunditatis gloriam consumpsit. Vitibus similis, quæ ex unius ubertate auctumni mox languent, & hinc effatæ annorum sequentium spem defraudant. Tua MARIA ELISABETA, DOMINE, quæ felicissimi uteri pignora, quam Tibi nepotum turbam dedit ante? Quæ post bisseñi ipsius partus gloriam cum ad gemelli hoc editi sideris demum ascenderit decus, quod inexhausti vigoris documentum exhibuit? Videturq; hanc imperasse ubertatem sibi quodammodo, non partæ ut famæ hoc nobilissimo colo-

oupt

D

phone

phone imposito cessaret deinceps; sed eam ut tueretur hoc tempore maximè, & splendidissimè amplificaret, cum illustranda anni tui esset felicitas. Nimirum præclari impetus quidem laude non caret, inchoare magnificè: sed ni pertendas nobiliter, quæ ceperis, veræ magnæq; virtutis auferre titulum non potes. Hæc enim sola est, quæ non quiescit, ac cessat: quæ post egregium opus non defetiscitur & languet; sed ipsa honestate ejus subinde se recreat, & sibi adigens stimulos ad majora ac pulchriora studium industriamque perpetuo accendit. Quo exuberantius igitur & excellentius in Tua fecunditatis meritum est; tanto inferior Livia est: tanto Tu major feliciorq; Tiberio avus. Occurrit ex alio aliud: ac succedentium gaudiorum tuorum celeritatem vix potest æquare orationis velocitas. Nunc enim Serenissima Hassorum Princeps, SOPHIA ELEONORA, mihi pervellit aurem, atque in cæteris instrumentis felicitatis, quam Patri optimo hic annus attulit, referri & ipsa meritò postulat. Quæ Te post paullò, æmula velut, & quodam pietatisné an fertilitatis certamine contendens sorori major natu, tertiæ decimæ prolis exoptatissimo nuncio exhilaravit. Riget me vehementer sterilitatis ingenij, nec mediocriter meæ irascor infantia, quod de fecunditate Tuarum admirabili, de inusitata felicitate tuâ, tam jejunè atque exiliter loqui necesse est. Quàm gratulantur sibi haud pauci, quàm se beatos existimant, quod semel ac iterum tollere liberos: quod unum & alterum nepotem videre datum fuit? Tu pater ac genitor factus es decies; Tu in trigena nepotum sobole novies viciesq; avus, in trinâ novissimè bis uno mense, in quatergemina ter, nondum integro semestri. Confer te scrutatores antiquitatis de priscis annalibus exemplum patris: dicite curiosi recentium, quis hodie princeps in tot ramosq; ac surculos vivus vidensq; diffuderit stirpem? Sed nihil hujus poteritis. Tanto illustrius itaque, ELECTOR, amoris divini in Te fortuna hæc tua documentum præbet, quò

quò parcius rariusque hoc impertire genus felicitatis Sator rerum consuevit. Nec nisi iustitiæ cultoribus & Dei charissimis arcani oraculorum cœlestium libri numerosam sobolem, & genitos genitorum, & duraturum per posterorum ætates omnes genus promittunt. Maçte hac felicitatis prærogativâ, DOMINE; maçte, inquam, & diutissime gaudiis fruire, quæ favor Numinis, quæ anni hujus felicitas in læta tuorum fœcunditate tibi indulget. Quæ omni ex parte ut sibi constarent, nec quicquam deesset, quod delectare in liberis, quod perpetuitatem domui tuæ ominari posset, AUGUSTI etiam tui, Archipræsulis Magdeburgici, cum ANNA MARIA Megapolitana nuptiæ effecerunt. Cujus auspiciatissimi fœderis pactio, cum jamdum Tibi exoptatissima & jucundissima accidit; tum lætissimorum in posterum plurimos nuncios gaudiorum, & festa gratulationum officia spondet. Debetur enim sequentibus etiam annis sua felicitas: nec decrescenti ætati fomenta sua decrescere oportet. Ut eò securior tua senectus sibiq; minori oneri sit, quò pluribus munimentis innititur. Conditorem Romani Imperij Augustum adeo usque indulgentissima usum fortuna, tantæq; admirationi felicitatem ejus fuisse antiquæ literæ memorant, ut in votorum abierit formulam. Cum quoties aliquem, vel supra humanæ conditionis desideria beatum optarent, FELICIOREM AUGUSTO, precarentur. Et dederim ultrò, non potuisse ei in terris, non excellentius dicam ac majus, sed verò divinius cœlestiusq; contingere, quàm quòd de lare privato, & nondum Senator, ac juvenis valde, ad principatum orbis terrarum, difficultatum omnium atque discriminum victor, pervenit. Sed quàm infelix idem fuit, quàm æstimandus pater erat, quàm fulciendum herede legitimo tantum imperium? Nam præter unicam Juliam nihil ex se susceperat proles. Et quanto solatio esse poterat, quam relegare ob vitæ probra, quam vomitam suam ac carcinoma dicere, haberet necesse?

Cujus adeò ipsum pœnituit, ut profiteretur, se malle liber-
tæ ejus parentem esse, quæ, ne patronæ flagitia prodere co-
geretur, suspendio vitam finierat? Jam Cajum & Lucium Cæ-
sares, nepotes suos, quò opimiorè spe adoptaverat, subsidia
sibi, eò acerbiorè funere extulit. De Tiberio autem pri-
vigno ejus quid dicam? Quem non, quòd amaret, inseruit
stirpi; sed quia impotentis uxoris precibus expugnatus erat:
& successorem legit sibi, ut diritate morum exosus suum de-
siderabiliorem principatum efficeret. Usque adeo maxi-
mum virum fortunæ in liberis destituit indulgentia. cùm idem
& felicissimus principum, & patrum esset infelicissimus. Quò
liberalius tecum, DOMINE, Numen egit beneficum: quod
ita Tibi prospexit, ut dares ipse successores Tibi, non aliunde
acciperes aut quæreres anxie: nec adoptionum incertis an-
cipiti judicio mandarès securitatis publicæ spem; sed indu-
bitato sanguinis jure heredi legitimo crederes, tantò melio-
ri Tiberio, quantò Tu ipse hac parte Augusto felicior es? Lon-
gè, precor, sit illa dies, & ævo nostro posterior, quæ Te so-
lutum mortali corpore coelo transcribat. Sed quando-
cunque illa demum, non nisi ferissima tamen, veniet, quàm
lætus & hilaris oppetes fatum, cùm tot præsidia populis tuis,
tot fulcra firmissima in stirpe tua relinques? Non classes ac
legiones; non altè conditæ opes atque thesauri, valida
æquè munimenta imperiis sunt; quàm liberorum numerus,
& non incertus successor, & patre optimo nihil deterior
proles. Cùm non necesse discordi votorum ambitu deli-
berare sollicitè, quem præfici Reip. oporteat: non concerta-
re per factiones periculosas suffragiis; aut jam electos ac
repudiatos invidia odioq; vel inter se, vel cum Republicâ,
professa semper pernicie ejus, committere: denique, cùm
principatus atque imperium non arte, non gratia, pecunia-
ve emitur, aut rapitur vi; sed sumitur jure, & regnum suc-
cessor, tanquam hereditatem legitimam, adit ac cernit.
Quid quod videri extinctus haud potest, qui, licet decesse-
rit,

quod

D

rit,

rit, in suo sanguine tamen imperet, & in posteritate agat superstes. Nescio, num mihi reddendum hoc loco sit, quod simul & vellit & concutit animum, quantoque implet horrore, tantâ eundem indignatione accendit. Quia tristissimum, confundit & attonat; & rursus ingenti concitat motu, quòd atrocissimum est ac indignissimum. Sed deprecatur atrociam præsentis diei jucunditas: & hodiernæ lætitiæ exultatio, memoriam quoque tristium fugit. Quid faciendum itaq; mihi in tam ambiguo negotio est? Quam dare aut denegare voci veniam oportet, ne, aut silenda proferat, aut commemoranda omittat? Sed vincit pudoris modestiam iræ justissimæ impetus: & erumpentis doloris moles, quicquid obstiterit, dejicit facilè atque proculcat. Quod si majoris felicitatis propemodum est, evadere, qui imminentes intervenerint, casus ultimos, quàm inoffensis prosperis frui; pene injuria Numinis fuerit, tacere rem, quæ providentiæ ejus maximum verissimumque testimonium reddat. Exstitit, AUDITORES, exstitit, quem quo appellem nomine, nescio: piaculum certè hominis, ac seculi crimen; qui eò prolapsus impietatis desperatissimæ est; ut adoriri (ô nefas ultimum!) securitatis nostræ asylum insidiis, ut Patrem patriæ tollere; ut universam stirpem ejus, spei ac voti nostri portum (horresco referens) excindere atque delere funditus; quicquid virtutem audaciamque opponeret, sternere, fundere, jugulare; aulam omnem ac urbem terrore, luctu, cædibus implere; diripere opulentas domus, non parcere modicis, funestas omnes aut calamitofas reddere, destinaret. Heu, cadit in quemquam tantum scelus? Huc ergò profecit seculi nostri improbitas? Si quis ex prima ruditate temporum, quam prædicant literæ veteres, cum imperita mortalitas sine more ac lege, ferino cultu, degeret vitam, & sola libidine regeretur, rediisset ab inferis; aut hodie quisquam ex ultima orbis barbaria, ignarus juris, prophanus religionis, nulla unquam disciplina for-

E

na for-

na formatus huc pervenisset, & tam scelestæ ac parricidæ cogitatione obligasset animum, ætati, moribus, patriæ id referretur: in tanta rerum notitiâ, qua provocamus antiquos; in tanta luce veritatis æternæ, & copiosissima illa æqui pulchriq; scientia, quis tam sacrilegis ausibus quæri color, quis inveniri prætextus à solertissimis etiam queat? Procul dubio, ô Parricida, te infernalium Furiarum flagella, te manium Stygiorum agitarunt faces; quin ille ipse in universi humani generis perniciem intentus perpetuò ac operatus Genius malus hanc furiosam tibi immisit vesaniam, quæ simul & omnem consilii rationem tolleret, & conscientiæ sensum adimeret, & curam religionis excuteret; quin ipsum vindicis Numinis metum extingveret prorsusque deleret. Sed quanta immanitas tua versutiæque, Propheane, in disponendo pariter & instruendo sceleris tui negotio fuit; tanta & fuit industria Numinis ac vigilantia in deprehendis juxta molitionis tuæ nefariæ machinis & dissipandis. Quæ licet nullo indicio proderet se, & intra unius pessimæ tuæ ac sceleratissimæ mentis conscientiam tota conderetur altissimè; resecta præter spem tamen & patefacta admirabiliter illo ipso fuit momento, cum incitanda jam esset tempestas feralis, & peremptorium illud in tot augusta & sancta capita mittendum veluti ex sereno fulmen, ut tanto infestior tristiorque ejus veniret ruina, quò minus signis provisa esset. Ite insipientis sapientiæ consulti, & persuadete animis vestris, nec vitam cujusque, neque salutem Principum Deo esse curæ: ite, & credite, imperiorum fata rapi casibus; aut verti agiq; humani ingenii commentis. Nunquam magis providentiæ cœlestis administratio patuit pervigil: nunquam divinæ industriæ cura, quæ consulit semper, quas sibi secundas vicariasque potestates legavit terris, clarius fulsit. Illa ex somnis igitur & cui soli imponi non potest sempiterni Numinis vis, illa fandorum nefandorumque dijudicatrix majestas, quæ audit omnia, quæ cernit omnia, quæ

quæ abditissima mentium etiam rimatur ac penetrat; illa pietatem tuam texit, DOMINE, illa avertit, quæ imminabat, ruinam domus, nefariumque execratissimæ amentix impetum elisit ac fregit: ut fatum horrendum casus tristissimi imprudens evaderes, tuique in hodiernum diem usque salva intemerataque nobis constaret anni felicitas. Scio, ELECTOR SERENISSIME, quàm nihil ejus apponi gloriæ tuæ postules, cujus æstimatio tota ad Deum pertineat: ac malis adeo mentionem talium secretis apud Deum sermonibus fieri, quàm in celebritate ac luce hominum. Sed moderari magnis affectibus difficile est: & poterat tantæ rei silentium nos, aut parùm pios arguere, aut parùm prudentes. Qui non intelligamus tum magnitudinem beneficii cœlestis, tum nostri officii ordinem: & imperita vecordia prætereamus nunquam silenda. Neque verò Tibi, ELECTOR, de tua tantùm, Tuorumque vitâ incolumi, verum etiam de salvâ & incorruptâ auctoritate, summâ & maximâ dote Principum, hodierno die gratulari oportet. Quæ in virtute licet, re cœlestissimâ, & supra casus positâ longè, fundetur maximè; non rarò tamen aliquas vices patitur fortunæque; sentit vim, jamque; vel infelicitate fati publici, vel ætate gravata inclinatur. Quid Galbam evertit, quàm senectutis fastidium? Nec alia causa viluit Nerva, sibi que ad jungere consortem imperii coactus est, quàm senii ac orbitatis suæ ut vindicaret contemptum. Tibi inoffuscatus perstat amplitudinis splendor, & in ætate non nimium dispari indeminuta existimationis dignitas floret. Neque enim in umbra ac in cubiculo abscondis annos, & otiosa atque inertis solitudine aut tegis aut solaris ætatem: in Senatu, in Curia, in campo ac opere versaris assidue: & exerceri laboribus, sudore diffluere, pro ludicro ac remissione negotiorum habere soles. Ita consilio æquè ac robore validustue ris majestatis vim: Tibique & apud æquales magnifica æstimatio, & apud juniores religiosa reverentia manet. Hinc

398
E. 2 est,

est, quod sicut sæpius ante, ita hoc anno maximè tot Illustrissimi atq; Celsissimi Principes inviserunt ad Te, tum exhibendi honoris officiiq; tum capeffendi consilii causa: neq; propinqui ac consanguinei tantum; sed laxioribus etiam vinculis cum tua connexi fortuna. Quid de Legationibus amplissimis dicam, quarum non pauca, cum ab Imperii Summatibus, tum ipso ab Imperatore Augustissimo, quo nulla major in terris & Deo immortalis potestas propior est, de maximis rebus agendis ad Te fuerunt permissa? Nec hinc silendum, quod tanti atque diversi exercitus tam modestè ac sine maleficio per tuas transierunt ditiones, ut togatorum putares potiùs, quàm armatorum incedere agmina; nec tam ad bellum, quàm pacem, ire viderentur. Scimus mores ac disciplinam militiæ: nec ignoramus, quàm ægrè haberi bella cum bonis artibus possint. itaque hæc continentia militis & iter tranquillum non tam ingenio ejus, quam reverentiæ nominis tui, & hujus anni felicitati est imputandum. Nihil adhuc de non interrupta quiete in cæterum, nihil de rerum omnium abundantissimo retuli proventu. Quæ tamen dissimulanda non sunt, ut illustretur felicitas nostra, & eò videatur absolutior, quòd neque hac parte destituatur. Fecitq; hanc ubertatem copiarum ipsa tranquillitas publica non conspectiorem tantum, verùm jucundiorè & gratiorè. Quid juvet enim vario hortos luxuriare fætu arborum? Quid fluctuare opimis messibus campos, aut temulentia nobili turgere vineas, si tanta munera anni armorum furor atque licentia, aut corrumpat vel vastet in culmo, in arbore; aut jam collecta in horrea consumat nequiter ac perdat, evanescente agricolæ spe, & omnium laborum adempto solatio? Quem in præsentis nec facti operis pœnitet, & ipsa, qua fruitur copia, ad aliud, quod instat, efficacissimè invitat. Gestit idem & arbores serere, quarum nepotes suos carpturos poma, spe lætus præsumit: & Vinitor colit cum gaudio vites, quarum fructibus beatiorem se videt

det ac sentit. Lætantur omnes tam profusâ liberalitate anni tui, DOMINE, & nunc intelligunt demum quanti faciendæ bellorum hæ feriæ sint, quas tuâ virtute prudentiaque nobis peperisti. Referat Numen sanctissimum dignam pietate tuâ gratiam, qui ita armis moderatus es, ne Te tuosque everterent: sic circumspexisti otium, ne quid communi causæ præjudicares. Reposuisti arma, quæ posses resumere, si expediret in publicum: non reliquisti, ut desereres. & reposuisti, ut paci esset locus: quam quæ non quærunt bella, detestanda, impia, atque sacrilega sunt. Non qui securitati communi anteponat dolorem aut cupiditatem propriam; sed bello securitatem qui petat, hunc bellicosum ac fortem dixeris; magnum de cætero & sapientem, qui potens sui nec provocet bella, nec timeat. & æquè stringendi atque condendi ferri sciens in tempus utrumque consulat rectè suæque saluti advigilet. Nam infinitam dare licentiam armis, & ob triumphii honorem ac pauca infructuosa folia, res atque fortunas patriæ in dubiam atque ancipitem contentionum conijcere aleam, vani levissimique ingenii est, & qui timeri latius, quàm imperare justius velit. Ridicula res est, quam narraturus sum; à luculentis tamen scriptoribus tradita pro certo. Qui Mexicanos illos barbaros ferunt, quem nuncupaverint regem, sacramento adigere; bellatorem fore egregium, nihil in suos acturum vi, redditurum ex æquo cuique jus; de cætero effecturum strenuè, ut currat Sol, ut luceat Luna, ut tempestivæ cadant pluvix; non rivi, non flumina areant, & inexhausta ubertate terra annusque affluat. Perinde Burgundos legimus, deturbasse de folio Reges, si destituisset fortuna in bellis, si afflixisset annum sterilitas, & alia tristia evenissent. Exegerunt ab homine igitur, quæ divinitatis propitiæ munera sunt, nec nisi impetranda ab eo, qui primùm creavit. Sed nata hæc

F

con-

consuetudo jocularis dubio procul, ex illa omnium gentium prope opinione gravissimâ est, quæ omnem felicitatem publicam à labore, industriâ, justitiâ ac probitate principum expectandam putabant. Ægyptios enim ingeniosum & sapientem populum, læta ac prospera sua assignasse Regnantibus, testantur auctores gravissimi: & ille in veræ prudentiæ exemplum à maximo Poetarum productus Ulysses, sub bonis ac religiosis Principibus, non fallere vineam, non terram negare depositum; ætates hominum pecudumque fœcunditate lætissimâ augeri; nihil acerbitatis, nihil adversi casus ingruere; degere quemque feliciter, & plane pro animi voto, auguratur. Quod si de lustri sui felicitate ille Censorius Cato gloriatus haud leviter est, & abundantiam copiarum, suæ virtutis & sanctitatis præmium statuit: optimo jure Tibi, **ELECTOR SERENISSIME**, de eo quoque gratulamur hodie, quod tanta hujus anni fertilitas fuit, quanta vilissimam facere posset annonam: tanta salubritas, ut nusquam furere morbi, nusquam serpere audirentur contagia: ea præterea esset quies, quæ fruendis his bonis sufficeret. Eat in secula tam singularis exemplum anni ac doceat posteros, non numerorum arcanam potentiam, non formidolosos annorum circuitus, non sceleratorum hominum machinationes nefarias convertere fortunam, quam charis suis destinavit Deus, tantò potentior numeris & omni temporum lege, quantò iisdem antiquior ipse ac prior. Eat in secula, & apud futuras testetur ætates, hoc chariorem Deo Principem nostrum esse, quò abundantior ejus benignitas in dispensanda anni hujus felicitate agnoscitur. Quæ tanta est, ut novum ex se in laudes tuas, **DOMINE**, conferre cognomen, & impertire jure queat, quod falsò ac superbissime quondam Sylla sibi asseruit. Nimirum quod expugnasset patriam, quod in tyrannidem ac servitutem con-

ver-

vertisset civitatis liberæ statum, quod multa millia mortalium trucidasset crudeliter, magnam eorum vim spoliasset avare, nec pauciores proscripsisset; luctum, miseriam, vastitatem invexisset ubique, & hæc impunè fecisset omnia, se fortunatum existimabat. Ego improbitatis successus felicitatem haud dixerim. Nec beatum putabo, ex cujus secundis in cæteros omnes calamitatum extiterint causæ. Justius, DOMINE, hic Te decere titulus poterit, quem non libido atque crudelitas, in aliorum perniciem velut secundis illata ventis; sed favor cœlestis, & divinorum ubertas munerum FELICEM declarat. Inde enim est, quod salvum & hospitem hodie Te; quod integram domum tuam haud tantum, sed auctam quoque egregiè; quod satis quietam florentemque copiis intuemur & cernimus patriam, majoraque deinceps & uberiora expectamus. Merito igitur faustis omnibus nunc universa civitas fremit; ordines omnes ac status & laxant gaudio animos, & acclamationibus festis resolvunt ora. Nec per privatas domos tantum lætitiæ hodiernæ vagatur solennitas; sed curias ipsas, domicilia illa justis ac æqui; sed officinas sapientiæ, gymnasia nostra ac scholas, implet. Ipsum hoc templum, religionis ac pietatis sedes sanctissima, quibus concentuum modulis, quæ sonorum varietate in voce, in organo, in fidibus strepit? Ipsi inclitorum tuorum majorum tumuli, & isti eorum vultus ac simulacra, quæ fusa ære, aut ducta faberrimè marmore in proximo cernimus, moveri quodammodo, & quendam publicæ gratulationis sensum videntur percipere. Quorum beatissimas mentes & DEO junctas arctissimè, ut otiosas securasque nostri credere haud est; ita quis dubitet, id in præsentis agere maximè ac dare operam, ut desideria pietatis nostræ ac vota sanctissimo, quod circumstant, Numini commendent? *Te itaque Sator rerum, & causa mundi initialis, P A-*
F 2 *TER*

TER ÆTERNE, Te, nec posterior nec minor patre,
 Servator orbis, ac Sospitator, quod condidisti, operis, Æ-
 TERNE FILI; nec non qui utriusq; amor & inenar-
 rabilis copula es, Sanctificator animarum fidelium S P I-
 RITVS ÆTERNE; Te, inquam, trinum nomen,
 & numen DEI unius unum publica voce, quàm devo-
 tissime fieri potest, obtestor, oro, veneror; tuere, custodi,
 protege hunc hodiernæ, cujus es auctor, felicitatis nostræ
 statum: tum si quid deest, indulgentissime supple: & sic
 firmatum ornatumq; incrementis latissimis in omnes trans-
 fer atates. Serva ac sospita Principem nostrum felix ac
 bonus: functoq; mortalium statione longissimâ seros, nec suc-
 cessores alios suffice, quàm quos jam dedit, sanguinem
 suum, quem æternum prestabis. Horum consilia ac men-
 tes tua sanctissimâ illâ & sapientissimâ mente guberna per-
 petuò ac rege; bonosq; ac letos & salutare eorum consiliis
 eventus aspira; ut sub Principibus felicissimis in felicissimo
 Reipublica statu nos liberiq; nostri posteri q; eorum, agamus,
 colamus, moriamur felices; mox felicissimi tecum
 gratia tua munere in ævitatem victuri
 æternam.

D I X I.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

No 3487 40

3
ULB Halle
001 975 323

VDA7

010

nostras in vestrum deferimus ararium, qui in parendi necessita-
 tem nati sumus; pari jure ingeniorum etiam Vobis redde-
 mus census: ac illos ma-
 cum in omni ingerunt pa-
 aliàs quoq; debentur.
 lis nostris, quod non habu-
 tii: hinc magna me cepit
 partum, informem licet
 gorem ei ac robur datur
 diis in usum durantur,
 dere, ita perire labore
 tie vestre apricitas robo-
SERENISSIME PR
 nue munus, eadem illa
 rexisti ante non semel, sp-
 rum sacra ritusq; Tu a
 annos, docendos atq; tra-
 id operantur in primis, i-
 nitatem circumdent, i-
DOMINE, tutas leti-
 tuo. Quamvis enim in-
 Principum indigent; ne-
 cius excitat, aut alit ube-
 qui in excelsis positi sunt
 Muse presidia tali opus
 bus indui frontem. Et com-
 moles aut fulcimentum p-
 per humum ignota, aut c-
 simplicissimo verissimoq;
TE SERVET.

rem domini-
 tur unice, cui
DOMINE, libel-
 e aliquid pre-
 tra industria
 um facis, vi-
 solaribus ra-
 occupes pren-
 blandior gra-
 Accipe igitur,
 motionis inge-
 i, quam por-
 Musas, qua-
 od excurrit,
 i. Qua sicut
 eritisq; ater-
NTISSIME
 es patrocinio
 diaq; tutelâ
 as aut effica-
 m iudicium,
 quas colimus,
 ris illis, qui-
 oxima turris
 , aut serpent
 o finiam; sed
ME, DEVS

